

Innspill fra Nord Pool EMCO til Strømnettutvalget

1 februar 2022

Nord Pool EMCO takker for invitasjonen til å sitte i referansegruppen for Strømnettutvalget, og for muligheten til å komme med innspill. Som en kraftbørs sitter vi et stykke unna det lokale og regionale nettet, men vi observerer en rivende utvikling innenfor vårt domene også på dette området – spesielt med tanke på lokale fleksibilitetsmarkeder. Det finnes også prinsipper i kraftmarkedet som kan være relevante i arbeidet til Strømnettutvalget.

Når det gjelder punkt 2 i utvalgets mandat, Prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet i en tid med stor usikkerhet ved forbruksutviklingen, innebærer dette blant annet å sørge for høy utnyttelse av ny og eksisterende infrastruktur. Økt utnyttelse vil bidra til å senke kostnaden per kWh for kundene og redusere behovet for nye investeringer – til glede for både natur og samfunnet – samtidig som flere kunder kan koble seg til. Vi tror at med de rette innretningene og insentivene kan kundenes effektuttak (bak en flaskehals) driftskoordineres og nettutnyttelsen maksimeres.

En mulighet for å få dette til er å etablere lokale fleksibilitetsmarkeder. Slik markeder kan utformes på utallige måter. De kan benyttes reaktivt ved at nettselskapet ved overlast sender et signal til en aktør som dermed endrer sitt uttak mot en kompensasjon, eller markedet kan benyttes som planleggingsverktøy for effektuttak. Flexibilitetsmarkedet kan også lenkes til kunder med betinget tilkobling for å synliggjøre på hvilke tidspunkt uttaket kan økes. Det rette markedsdesignet vil tillatte at flere kunder kobler seg til nettet og at utnyttelsen øker, samtidig som driftssikkerheten opprettholdes. For at slike markeder skal etableres er det viktig at nettselskapene ikke har noen regulatorisk hindring, samtidig som det ikke finnes økonomiske insentiver som fremmer betong over teknologi. Flexibilitetsmarkeder kan være både en permanent løsning, eller en midlertidig løsning inntil andre fysiske netttiltak er gjennomført.

Samtidig er det viktig å vurdere andre fysiske alternativer til nett. Dette kan være lokal energiproduksjon og -lagring.

Basert på møtet i referansegruppen, fremstår «markedet» for nettilknytning som lite transparent. Et av inntrykkene er at noen aktører er åpne for å tilknytte seg nettet ulike steder, og velger derfor å søke nettilknytning mange steder i parallell – altså et tegn på en reell fleksibilitet. Denne fleksibiliteten bør «markedet» utnytte. I dag fremstår det utfordrende for en slik aktør å vite hvor muligheten for tilknytning er høyest. Hvis denne aktøren var informert om eksempelvis hvor det er ledig kapasitet, hvor mange andre som har søkt tilknytning, og eventuelt hvilke kriterier som gjelder for tilknytning i området, er det mulig å se for seg at deler av tilkoblings-køen vil rydde seg selv. Samtidig vil en slik (offentlig) plattform gjøre det mulig å se hvor aktører har søkt tilknytning, på tvers av nettselskap. I kraftmarkedet er det strenge regler for publisering av en

viss type informasjon og definerte regler for hvordan dette skal gjøres¹. Dette gjør at hver enkelt aktør gjør informerte valg – til det beste for både seg selv og samfunnet.

En slik plattform kan brukes til å nettilknytningssøknader, men det er også mulig å se for seg at fysiske netttiltak generelt kan «meldes» til offentligheten på denne måten. Gjøres dette på en god måte, vil offentligheten ha mulighet til å følge prosessen og kan i så måte komme med sine innspill på et så tidlig tidspunkt som mulig. Interessenter kan automatisk varsles.

Vi håper disse innspillene kan være nyttige i tiden fremover. Nord Pool EMCO ønsker Strømutvalget lykke til i det videre arbeidet.

Beste hilsener,

Jon Rokne Bolkesjø
Analytiker, Markedsovervåkning

¹ Se eksempelvis Nord Pools REMIT UMM plattform, hvor aktører publiserer eksempelvis avvik i kapasitet på overføring, forbruk og produksjon: <https://umm.nordpoolgroup.com/>